

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Teze bakalářské práce

Oligopolní chování firem na trzích ČR

Sabrina Pilátová

© 2015 ČZU v Praze.

Oligopolní chování firem na trzích ČR

Souhrn

Bakalářská práce pojednává v teoretické části o oligopolní struktuře trhu a následně je v praktické části zaměřena na problematiku telekomunikačních poskytovatelů mobilních služeb v České republice.

V teoretické části je charakterizována dokonalá a nedokonalá konkurence. Nedokonalá konkurence je pak rozčleněna podle jednotlivých typů se zaměřením na oligopol, jeho formy a možné bariéry vstupu dalších firem do odvětví.

V praktické části je provedena analýza pro potvrzení oligopolu na trhu. Jsou zde sledovány klíčové vlastnosti operátorů, které jsou pak porovnávány mezi sebou. V závěru je použita finanční analýza pro posouzení zdraví podniku telekomunikací a vyjádřena možná predikce vývoje.

Klíčová slova: nedokonalá konkurence, dokonalá konkurence, oligopol, duopol, operátoři, zákazníci, trh, monopol

1 Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je porovnat jednotlivé podíly operátorů na trhu dle vybraných hledisek. Situace na trhu bude analyzována dle výsledků hospodaření za rok 2012 a 2013. Tato účetní období budou zkoumána jednotlivě, výsledky budou agregovány a ty významné budou porovnány navzájem napříč oběma roky. Stav trhu dle výsledků hospodaření bude porovnán s podílem na trhu dle počtu zákazníků s aktivními SIM kartami.

Dílním cílem je vyhodnotit stav podílů na trhu pro operátora s nejnižším podílem bude vypočítán Altmanův index, který určí finanční stav podniku.

2 Metodika práce

Teoretická část bakalářské práce je založena na syntéze základních teoretických pojmů, která je uvedena v kapitole teoretická východiska. V této kapitole jsou charakterizovány pojmy: dokonalá konkurence, nedokonalá konkurence, oligopol, duopol, smluvní oligopol, monopol a monopolistická konkurence. Byla použita metoda studia dokumentů, informace byly čerpány z odborné literatury.

V kapitole s názvem Mobilní síť jsou stručně charakterizováni jednotliví poskytovatelé mobilních služeb (Vodafone, T-mobile, O2). Jsou zde shrnuta nejdůležitější fakta historických milníků uvedených operátorů. Informace byly čerpány převážně z internetových zdrojů.

Praktická část práce je založena na srovnání podílů operátorů na trhu dle výsledků hospodaření za rok 2012 a 2013. Toto pokrytí trhu je srovnáváno s podílem na trhu dle počtu zákazníků s aktivními SIM kartami. Dále je v této části práce uveden výpočet udávající finanční stav podniku dle vzorce Altmanova indexu bankrotu pro operátora Vodafone.

V závěru práce jsou shrnuty nejdůležitější poznatky vlastního výzkumu a je zde uvedena predikce vývoje Vodafonu. Tato předpověď je podložena výpočtem Altmanova indexu.

3 Vlastní shrnutí

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo porovnat jednotlivé podíly operátorů na daném trhu podle vybraných hledisek. V části Vlastní zpracování byla uvedena historie jak mobilní sítě, tak všech hlavních operátorů, tedy T-mobilu, Vodafonu a O2.

Společnost O2 působí na trhu nejdéle a to od roku 1991. Původně nesla název Eurotel, ale po odkupu většinových podílů Španělskou skupinou Telefonica převzala název O2. V současnosti má společnost přes 5 milionů zákazníků a zaujímá tak 2. místo v počtu aktivních zákazníků. Druhá společnost T-mobile (původně Paegas), začala podnikat na Českém trhu v roce 1996 a „rozbila“ tak dosavadní monopolní postavení tehdejšího Eurotelu. Od roku 2002 je společnost součástí mezinárodní skupiny Deutsche Telekom. Ve

stejném roce se společnost přejmenovala na T-mobile. V roce 2013 měl T-mobile skoro 6 milionů zákazníků a má tak prvenství vzhledem k počtu zákazníků na českém trhu. Poslední a zároveň nejmladší společností je Vodafone (původně Oskar), který vstoupil na trh v roce 2000. Byl označen za nejrychleji se rozvíjející společnost, do 9 měsíců od svého založení byl schopen pokrývat svou sítí 98% obyvatelstva. V červnu roku 2006 se stal součástí společnosti Vodafone. V roce 2013 evidoval přes 3 miliony zákazníků a je tak na 3. místě co se získaných klientů týče.

V další části praktické práce bylo provedeno porovnání cenových tarifů všech tří společností. Vzhledem k nasycenosti trhu operátoři svou strategii zaměřují spíše na udržení stávajících zákazníků a přilákání nových klientů od konkurence. Jejich tarify tomu odpovídají. Porovnáním bylo zjištěno, že se jejich ceny takřka neliší, některé balíčky tarifů měli shodnou cenu. Různí se pouze v kvalitě poskytovaných služeb a nabízených bonusech. Avšak lze z toho určit, kdo má lepší tarify. T-mobile a O2 z porovnání vyšli o něco hůře, než Vodafone. Ten nabízí některé tarify trochu levnější a jejich vybavenost a bonusy jsou lepší, nebo srovnatelné s konkurencí.

Další část práce je založena na měření koncentrace operátorů na trhu. Je použit HHI index, který je vypočítán z procentuálních podílů operátorů založený na počtu aktivních zákazníků pro rok 2013. Výsledná hodnota byla 3524,2, což podle intervalů uvedených v praktické části značí vysokou míru koncentrace. Protože se podíly v minulých 5 letech příliš významně neliší, lze předpokládat, že tato koncentrace je relativně konstantní. Tento výsledek potvrzuje teorii o oligopolu na trhu mobilních operátorů.

Následně byly porovnány výsledky hospodaření všech operátorů. Vyhodnocení bylo překvapující, společnost Vodafone měla podíl na trhu podle hospodářského výsledku v roce 2012 pouhých 7 %, což je v porovnání s podílem počtu zákazníků při hodnotě necelých 24% silně nevyrovnané. Podíly konkurence jsou za to relativně vyrovnané. V následujícím roce podíl Vodafonu klesl ze 7% na necelá 2%. Z důvodu tohoto procentuálního „skoku“, byl vypočítán Altmanův bankrotní index pro společnost Vodafone. Tento model byl zvolen na základě možnosti získání potřebných dat, která jsou společností zveřejněná v Rozvaze a Výkazu zisků a ztrát. K výpočtu byly zvoleny údaje za hospodářský rok 2013. Výsledná hodnota byla 1,321387, což značí silnou nestabilitu

podniku a reálné riziko bankrotu v krátkodobém horizontu, pokud společnost nezmění současný trend.

Závěr praktické části bakalářské práce je zaměřen na virtuální operátory, pro které je charakteristické, že nevlastní síť, pouze si ji pronajímají od mobilních operátorů. Díky tomu jejich služby nejsou tak komplexní, jako u mobilních operátorů. Virtuálové se spíše zaměřují na poskytování dílčích služeb. Jejich ceny jsou přitom nižší oproti mobilním operátorům, kteří své služby v porovnání se zahraničními operátory prodávají za nepřiměřeně vysokou cenu.

Při tomto stavu trhu je takřka nemožné pro jiné operátory vstoupit na český trh. Český telekomunikační úřad vyhlásil v roce 2013 aukci kmitočtů a ve svém záměru uvedl, že se ČTÚ snaží o vytvoření pozitivních podmínek pro hospodářskou soutěž a vstup dalšího operátora na český trh. Záměr se nezdařil, veškeré kmitočty vykoupily společnost T-mobile, O2 a Vodafon. Jsou tak nadále jedinými mobilními operátory na českém trhu.

4 Seznam použitých zdrojů

HOŘEJŠÍ, Bronislava, Jana SOUKUPOVÁ, Libuše MACÁKOVÁ a Jindřich SOUKUP. *Mikroekonomie*. 4. rozš. vyd. Praha: Management Press, 2008, 573 s. ISBN 80-726-1150-X.

MANKIW, N. *Zásady ekonomie*. 1. vyd. Překlad Milan Sojka. Praha: Grada, 1999, 763 s. Profesionál. ISBN 9788071698913.

BRČÁK, Josef a Bohuslav SEKERKA. *Mikroekonomie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, 261 s. ISBN 978-80-7380-280-6.

SAMUELSON, Paul Anthony a William D NORDHAUS. *Ekonomie: 19. vydání*. Vyd. 1. Praha: NS Svoboda, 2013, 715 s., [4] s. obr. příl. ISBN 978-80-205-0629-0.

HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 5. vyd. V Praze: C.H. Beck, c2011, 696 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-006-5